

Stanovisko k návrhu kritérií pre započítanie....

Ide o veľmi vážny dokument s možnými významnými dôsledkami na život FEI STU. Je pozitívne, že obsahuje aj porovnanie finančného dopadu na jednotlivé ústavy v porovnaní s doterajšími kritériami, aj keď len v celkovej sume a nie aj podľa jednotlivých položiek. Možno ho všeobecne charakterizovať ako ústup od doterajšieho finančného ocenenia vzdelávacieho procesu so všeobecne v rezorte uznávanou váhou 60% z celkovej bežnej dotácie na cca 41% a zníženie váhy vplyvu publikačnej činnosti z 32 percent na asi 20 percent (parametre D1 a D2 ministerskej metodiky v rôznych podprogramoch). Zásadnou zmenou je aj percentuálne napočítavanie položiek v "ministerskej" štruktúre podľa podprogramov štátneho rozpočtu (ale len pre ústavy), kým doteraz sa používala prax, podľa ktorej sa rozdeľovanie bežnej dotácie uskutočňovalo zo súčtu oboch "balíkov" podľa fakultných potrieb a pravidiel. Takéto zmeny by mali byť zodpovedne a vecne vyargumentované. Argumentácia v tom zmysle, že finančné prostriedky by mali "pritekať" na ústavy tak, ako vznikli na úrovni ministerskej metodiky, nie je v materiáli ani zďaleka dodržaná.

Návrh nových kritérií síce podľa vyjadrenia predkladateľa vychádza z tohoročných kritérií ministerstva, prípadne STU, no neobsahuje priamu informáciu o tom, v čom sa od ministerskej metodiky odlišuje, a prečo. A ako bude v budúcnosti reagovať na možné medziročné zmeny v kritériách MŠ. Napríklad ako sa pri výpočte prepočítaných študentov uplatňujú koeficienty, uvedené v metodike MŠ SR (napr. KKŠ a mnohé ďalšie). Bez horeuvedených informácií sa návrh dá posúdiť a schvaľovať len veľmi ťažko.

Zásadnou odchýlkou od metodiky ministerstva je vytvorenie Fondu strategického rozvoja. Nie som proti, no musí byť zrejmé, o aké dlhodobé rozvojové zámery ide a v každom prípade by malo byť jeho použitie schvaľované v AS FEI STU. Vyplýva to zo štatútu FEI STU a zo zákona o VŠ, podľa ktorého AS FEI STU kontroluje nakladanie s prostriedkami, pridelenými fakulte.

Návrh taktiež nezdôvodňuje, prečo by makroekonomický pohľad ministerstva opierajúci sa o štatistické výkazy a čiastočne aj o výsledky akreditácie, založený na určitom ekonomickom modeli a deliaci dva veľké podprogramy štátneho rozpočtu v pomere cca 60:40, mal byť vhodný pre rozdeľovanie MP na úrovni fakulty, ale už nie v pomere 60:40, ale 48:52. Fakulta podľa zákona rozvíja vedeckou radou schválené študijné programy a oblasti výskumu, a tie by mali byť v danej štruktúre pracovísk a pracovníkov mzdovo garantované na úrovni nevyhnutných tzv. fixných nákladov. Fakulta má rad činností, ktoré ministerská metodika nerieši alebo rieši nedostatočne, takže aj tak zákonite musí dochádzať k inému rozdeleniu bežnej dotácie, aká prichádza z ministerstva. Podľa zákoníka práce musia byť vyplatené tarifné platy interných zamestnancov v plnom pracovnom úväzku vo schválenej štruktúre pracovných miest jednotlivých kategórií učiteľov, ale to je len právny pohľad; fakticky to znamená, že tarifnými mzdami z bežnej dotácie by mali byť pokryté všetky základné a nevyhnutné činnosti. Taktiež nevyhnutné tovary a služby. To sa však v návrhu fakticky zohľadňuje veľmi všeobecne len na úrovni MP pre dekanát, knižnicu a výpočtové, vedúcich zamestnancov a dva inštitúty. Pritom podľa metodiky MŠ sú rozhodujúcim „nositeľom“ tzv. výkonov práve ústavy. Prečo sa má ministerská metodika vzťahovať len na ústavy? Podotýkam, že fakultné kritériá do roku 2011 podmienku vyplatenia fixných mzdových nákladov obsahovali, no neskôr (ale len medzi ústavami) boli nahradené tzv. solidaritou. Takže v histórii dochádzalo k zmenám fakultných kritérií (napr. aj zvýšenie váhy CC publikácií). Ak jedným z dôvodov zmeny kritérií bola aj požiadavka na personálne posilnenie ŠO Aplikovaná informatika, tak to zjavne nemožno riešiť v rámci akýchkoľvek kritérií alebo ich zmenou, ale len mimoriadnym opatrením, ktorý senát

určite schváli, ak bude jasne vyargumentovaný. Napokon tabuľka o možných číselných dopadoch nových kritérií na tento ústav to aj potvrdzuje a uvidíme, aký vplyv na počet zapísaných študentov bude mať zrušenie druhého kola prijímacích skúšok na Aplikovanú informatiku.

Doterajšie kritériá založené na počte odučených hodín dovedli na stav, kedy sa výrazne v študijných plánoch obmedzili vzájomné pedagogické výkony medzi ústavmi a vznikli duplicity v predmetoch. Tento problém sa však novými kritériami neodstráni: prirodzená reakcia ústavov bude znova taká, že budú chcieť mať čo najviac prepočítaných študentov na svojich predmetoch. Takže nebudú mať záujem o služby iných ústavov. Nové kritériá ešte viac prehĺbia medziústavný izolacionizmus. Taktiež schematické stanovenie jednotného rozsahu predmetov 2-2 s 5 kreditmi ohrozuje kvalitu a malo by byť orientačné. Nezabúdajme, že hlavným produktom nášho pôsobenia je kvalitný absolvent a vnášanie ekonomického determinizmu do tvorby učebných plánov je civilizačná choroba FEI STU, ktorá sa nám môže vypomstiť. Rovnako tak vidím ako kontraproduktívne, aby finančné prostriedky získané na grantoch a PČ, spolu 22% v podprograme 07712, ktoré už sami o sebe prinášajú ústavu finančné zdroje navyše oproti bežnej dotácii, boli takým výrazným kritériom aj pri rozdeľovaní bežnej dotácie. Vysoké školy majú viaczdrojové financovanie. Tu skrátka peniaze z iných zdrojov prinášajú ďalšie peniaze z bežnej dotácie, bez ohľadu na kvalitu výstupov, kde dobrým kritériom je najmä publikácia, patent a pod. Vieme, že snaha o získanie grantu je na FEI STU minimálne na 50% neefektívny proces, pretože suma na VEGU a KEGU limituje počet schválených grantov.

Pretože je dosť dôvodov na zmenu kritérií, treba sa zamyslieť nad tým, aké činnosti nové kritériá stimulujú: mať čo najviac prepočítaných študentov a získať čo najviac grantových prostriedkov. Obe tieto kritériá však majú charakter náhodnosti v tom smere, že nemáme nikdy záruku, koľko študentov sa nám zapíše a aké naše projekty prejdú. Starostlivosť o kvalitu výučby sa stále berie ako samozrejmosť.

Konkrétne dielčie návrhy:

- Predložiť analýzu, koľko MP by prišlo na dekanátne útvary podľa metodiky MŠ SR, a koľko MP je potrebné doplniť pre zachovanie jeho prevádzky
- Osobitne vyčleňovať MP vedúcich zamestnancov a nezlučovať ich s dekanátom
- Vzhľadom na doterajšiu organizačnú štruktúru stanoviť pre ústavy a inštitúty fixné mzdové náklady (garantované mzdové minimum, odvodené od štruktúry pracovných miest učiteľov), až zvyšné MP rozdeľovať podľa kritérií
- KA koeficient je v metodike MŠ SR formálne zaradený do podprogramu 07712. Navrhujem aspoň 50 percent z príslušnej sumy presunúť do časti, určenej na podporu študijných programov k sume, zodpovedajúcej prepočítaným študentom, čím by stúpila váha pedagogickej činnosti.

J. Vajda, 13. 7. 2016